

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. spalio 12 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — 6 straipsnio 3 punktas — Sąvoka „priešieškinis“ — Nepagrįstu praturtėjimu grindžiamas reikalavimas — Reikalaujamos sumos sumokėjimas remiantis panaikintu sprendimu — Taikymas laiko atžvilgiu“

Byloje C-185/15

dėl 2015 m. sausio 15 d. *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. balandžio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Marjan Kostanjevec

prieš

F&S Leasing GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *F&S Leasing GmbH*, atstovaujamos *odvetnika* M. Rihtar ir B. Potočan,

— Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos T. Mihelič Žitko,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos J. García-Valdecasas Dorrego,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir M. Žebre,

susipažinęs su 2016 m. birželio 2 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: slovėnų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 1 punkto, 6 straipsnio 3 punkto ir 15 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Marjan Kostanjevec, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Slovėnijoje, ir *F&S Leasing GmbH* (toliau – F&S), kurios registruota buveinė yra Austrijoje, ginčą dėl išperkamiosios nuomos sutarties nevykdymo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Iš Reglamento Nr. 44/2001 2 konstatuojamosios dalies matyti, kad šiuo reglamentu siekiama gero vidaus rinkos veikimo labai priimti „nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą“.
- 4 Šio reglamento 11–13 ir 15 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
 - „(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio asmens buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.
 - (12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.
 - (13) Kalbant apie draudimo, vartotojų ir darbo sutartis, silpnesnioji šalis turėtų būti ginama pagal jurisdikcijos taisykles, kurios yra palankesnės tokios šalies interesams negu bendrosios taisyklės.
- <...>
- (15) Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai.
<...>“
- 5 Minėtame reglamente nustatytos jurisdikcijos taisyklės įtvirtintos jo II skyriuje. Šį skyrių sudaro, be kita ko, 1 („Bendrosios nuostatos“), 2 („Speciali jurisdikcija“) ir 4 („Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis“) skirsniai.
- 6 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 1 skirsnyje įtvirtinto 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:
„Pagal šį reglamentą [Jei kitose reglamento nuostatose nenumatyta kitaip,] valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

7 Taip pat minėtame šio reglamento skirsnyje įtvirtinto 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„[Vienoje] valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

8 Minėto reglamento to paties II skyriaus 2 skirsnyje esančiame 5 straipsnyje numatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

- 1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;
- b) pagal šią nuostatą ir, jeigu nesusitarta kitaip, atitinkamos prievolės įvykdymo vieta yra:
 - parduodant prekes – [vieta] valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų [turėjo] būti pristatytos pagal sutartį,
 - teikiant paslaugas – vieta valstybėje narėje, [į kurią] pagal sutartį paslaugos buvo arba turėjo būti suteiktos,
- c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<...>“

9 Pagal taip pat to paties reglamento 2 skirsnyje esančio 6 straipsnio 3 punktą valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui byla taip pat gali būti iškelta „pagal priešieškinį, susijusį su ta pačia sutartimi arba faktais, kuriais buvo pagrįstas pagrindinis ieškinys, teisme, kuris nagrinėja pagrindinį ieškinį“.

10 Reglamento Nr. 44/2001 to paties II skyriaus 4 skirsnio 15 straipsnio 1 dalies c punkte numatyta:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jeigu:

<...>

- c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su asmeniu, vykdančiu komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančiu su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant tą valstybę narę, ir jeigu sutartis priskiriama tokios veiklos sričiai.“

11 Šio reglamento 16 straipsnyje nustatyta:

„1. Vartotojas kitai sutarties šaliai bylą gali iškelti valstybės narės, kurioje yra nuolatinė tos sutarties šalies gyvenamoji ar verslo vieta, teismuose arba vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose.

2. Bylą vartotojui kita sutarties šalis gali iškelti tik valstybės narės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose.

3. Šis straipsnis nedaro poveikio teisei kelti priešieškinį teisme, kuriame, kaip nurodoma šiame skirsnyje, dar nebaigtas nagrinėti pagrindinis ieškinys.“

12 Minėto reglamento 30 straipsnis suformuluotas taip:

„Pagal šį skirsnį laikoma, kad byla teisme iškeliama tuomet:

- 1) kai teismui įteikiamas procesą pradedantis ar lygiavertis dokumentas, nurodantis, kad ieškovas ėmėsi būtinų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų įteiktas atsakovui; arba
- 2) jeigu pirmiausia dokumentas turi būti įteiktas ne teismui, kai jį gauna už dokumento įteikimą atsakinga institucija, jeigu ieškovas ėmėsi būtinų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų pateiktas teismui.“

13 To paties reglamento VI skyriuje „Pereinamosios nuostatos“ esančiame 66 straipsnyje nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas tik byloms, kurios iškkeliamos, ir dokumentams, kurie formaliai parengiami arba užregistruojami kaip autentiški dokumentai po šio reglamento įsigaliojimo.

2. Tačiau jeigu bylos kilmės valstybėje narėje buvo iškeltos prieš šio reglamento įsigaliojimą, po jo įsigaliojimo datos priimti teismo sprendimai pripažįstami ir vykdomi pagal III skyrių:

- a) jeigu bylos kilmės valstybėje narėje buvo iškeltos po Briuselio arba Lugano konvencijos įsigaliojimo kilmės valstybėje narėje ir valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi;
- b) visais kitais atvejais, jeigu jurisdikcija buvo pagrįsta taisyklėmis, kurios atitiko taisykles, nurodytas II skyriuje arba kilmės valstybės narės ir valstybės narės, į kurią kreipiamasi, sudarytoje konvencijoje, galiojusioje bylos iškėlimo metu.“

Slovėnijos teisė

14 *Zakon o pravdnem postopku* (Civilinio proceso kodeksas) 183 straipsnyje, susijusiame su priešieškiniu, numatyta:

„Iki pagrindinės bylos nagrinėjimo pabaigos tame pačiame teisme atsakovas gali pateikti priešieškinį:

- 1) jei priešieškinis susijęs su ieškiniu arba
- 2) jei ieškinys ir priešieškinis gali būti suderinami arba
- 3) jei priešieškiniu reikalaujama pripažinti teisę ar teisinius santykius, kurių buvimas ar nebuvimas daro poveikį visam sprendimui dėl ieškinio arba tokio sprendimo daliai.

Priešieškinis negali būti pareikštas, jei kitas teismas turi jurisdikciją nagrinėti priešieškinį iš esmės arba jei yra nustatyta kitos rūšies procedūra sprendimui dėl priešieškinio priimti.

Priešieškinis gali būti pareikštas, net jei jį nagrinėti turi tas pats teismas, būdamas kitos sudėties.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 1994 m. sausio 14 d. F&S, kurios registruota buveinė yra Austrijoje, ir M. Kostanjevec sudarė išperkamosios nuomos sutartį. Iki nustatyto termino nesumokėjęs šioje sutartyje numatytų mėnesio įmokų 1995 m. spalio 26 d. neginčijama teise grindžiamu pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo F&S pareikalavo iš M. Kostanjevec sumokėti 16 692,22 EUR sumą. Pagal nacionalinės teisės aktus

M. Kostanjevec prieštaravimas, pateiktas dėl minėto pareiškimo dėl įvykdymo, buvo paskirtas nagrinėti *Okrožno sodišče v Ptuj* (Ptujaus apygardos teismas, Slovėnija), kuriame remiantis minėtu pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo buvo pradėtas teismo procesas.

- 16 2004 m. balandžio 28 d. sprendimu minėtas teismas įpareigojo M. Kostanjevec sumokėti 16 692,22 EUR sumą, sutartyje nurodytas palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas.
- 17 2006 m. balandžio 11 d. sprendimu *Višje sodišče v Mariboru* (Mariboro apeliacinis teismas) atmetus M. Kostanjevec apeliacinį skundą, 2004 m. balandžio 28 d. pirmosios instancijos teismo sprendimas įsiteisėjo ir tapo vykdytinas.
- 18 Dėl tokio sprendimo M. Kostanjevec pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija). Prieš tam teismui priimant sprendimą dėl šio kasacinio skundo, 2006 m. liepos 31 d. F&S ir M. Kostanjevec neteismine tvarka sudarė susitarimą, pagal kurį M. Kostanjevec vėliausiai iki 2006 m. rugpjūčio 30 d. įsipareigojo sumokėti 16 692,22 EUR sumą, bylinėjimosi išlaidas ir su vykdymu susijusias išlaidas.
- 19 2008 m. liepos 9 d. nutartimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas panaikino 2004 m. balandžio 28 d. *Okrožno sodišče v Ptuj* (Ptujaus apygardos teismas) sprendimą, 2006 m. balandžio 11 d. *Višje sodišče v Mariboru* (Mariboro apeliacinis teismas) sprendimą ir grąžino bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.
- 20 Grąžinus bylą, M. Kostanjevec pateikė *Okrožno sodišče v Ptuj* (Ptujaus apygardos teismas) priešieškinį, kuriuo reikalavo iš F&S grąžinti 18 678,45 EUR sumą, lygią 2006 m. rugpjūčio 30 d. sumokėtai sumai vykdant su šia bendrove 2006 m. liepos 31 d. sudarytą susitarimą su palūkanomis.
- 21 Iš naujo išnagrinėjęs bylą, 2009 m. lapkričio 4 d. sprendimu *Okrožno sodišče v Ptuj* (Ptujaus apygardos teismas) atmetė F&S reikalavimą dėl išieškojimo ir patenkino M. Kostanjevec priešieškinį motyvuodamas tuo, kad pastarojo nuosavybėn neperėjo išperkamosios nuomos objektu esantis turtas, dėl to F&S neįvykdė sutartinio įsipareigojimo perleisti šį turtą.
- 22 Dėl tokio sprendimo F&S padavė apeliacinį skundą *Višje sodišče v Mariboru* (Mariboro apeliacinis teismas), šis 2010 m. kovo 31 d. sprendimu pripažino, kad M. Kostanjevec priešieškinis nepriimtinas, nes jame nurodyti „reikalavimai taip tarpusavyje susiję, kad pašalina vieni kitus“. Tačiau minėtas teismas teigė, kad Slovėnijos teismai turėjo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 punkto b papunktį.
- 23 Dėl šio sprendimo, kurį priėmus įsiteisėjo pirmosios instancijos teismo sprendimas, dar kartą buvo pateiktas kasacinis skundas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, kuriame iškeltas klausimas dėl Slovėnijos teismų jurisdikcijos nagrinėti priešieškinį. F&S mano, kad nėra įvykdytos nei priešieškinio pareiškimo sąlygos, nei nuostatų, reglamentuojančių bylą dėl ginčų, kylančių dėl sutarčių su vartotojais, taikymo sąlygos, nes nagrinėjama pagrindinė byla susijusi ne su išperkamosios nuomos sutartimi ar sutartimi su vartotoju, o su nepagrįstu praturtėjimu grindžiamu reikalavimu.
- 24 Šiomis aplinkybėmis *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti šiuos prejudicinius klausimus:
„1. Ar priešieškinio sąvoka, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 dalį, turi būti aiškinama kaip taikoma ir ieškiniui, pareikštam kaip priešieškinis, kaip jis suprantamas pagal nacionalinę teisę, po to, kai kasacine tvarka panaikintas įsiteisėjęs ir vykdytinas teismo sprendimas, priimtas byloje dėl atsakovo pagrindinio ieškinio, ir kai ši byla grąžinta iš naujo nagrinėti pirmosios

instancijos teismui, o ieškovas nepagrįstu praturtėjimu grindžiamame priešieškinyje reikalauja grąžinti sumą, kurią sumokėti buvo įpareigotas byloje dėl atsakovo pagrindinio ieškinio priimtu ir vėliau panaikintu teismo sprendimu?

2. Ar sąvoka „byla dėl sutarties su vartotoju“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama kaip taikoma taip pat situacijoms, kai vartotojas ieškinį, kuriame pateikia nepagrįstu praturtėjimu grindžiamą reikalavimą, pareiškia kaip priešieškinių, kaip jis suprantamas pagal nacionalinę teisę, susijusį su pagrindiniu ieškiniu, pareikštu byloje dėl sutarties su vartotoju, kaip ji suprantama pagal nurodytą Reglamento Nr. 44/2001 nuostatą, ir šiame priešieškinyje ieškovas vartotojas reikalauja grąžinti sumą, kurią sumokėti buvo įpareigotas teismo sprendimu (kuris vėliau panaikintas), priimtu byloje dėl atsakovo pagrindinio ieškinio, t. y. reikalauja grąžinti sumą, nustatytą byloje dėl sutarties su vartotoju?
3. Jeigu aprašytu atveju jurisdikcijos negalima pagrįsti nei jurisdikcijos nagrinėjant priešieškinius taisyklėmis, nei jurisdikcijos nagrinėjant bylas dėl sutarties su vartotoju taisyklėmis:
 - a) ar sąvoka „byla dėl sutarties“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama kaip taikoma ir ieškiniui, kuriame ieškovas pateikia nepagrįstu praturtėjimu grindžiamą reikalavimą, tačiau kuris pareiškiamas kaip priešieškinių (kaip jis suprantamas pagal nacionalinę teisę), susijęs su atsakovo pagrindiniu ieškiniu dėl šalių sutartinių santykių, kai nepagrįstu praturtėjimu grindžiamu reikalavimu siekiama susigrąžinti sumą, kurią ieškovas buvo įpareigotas sumokėti teismo sprendimu (kuris vėliau panaikintas), priimtu byloje dėl atsakovo pagrindinio ieškinio, t. y. reikalavimu grąžinti sumą, nustatytą byloje dėl sutarties;
 - Jeigu į pirmesnę klausimą būtų atsakyta teigiamai,
 - b) ar aprašytu atveju jurisdikcijos pagal prievolės vykdymo vietą, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalį, klausimas turi būti išnagrinėtas pagal prievolių, kylančių dėl nepagrįstu praturtėjimu grindžiamo reikalavimo, vykdymą reglamentuojančias nuostatas?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

- 25 Savo rašytinėse pastabose Europos Komisija ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtumą. Ji primena, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 66 straipsnio 1 dalį šis reglamentas taikomas tik byloms, kurios iškeltos po jo įsigaliojimo. Todėl Slovėnijos Respublikos atveju šios nuostatos šios valstybės narės teritorijoje taikytinos tik jai įstojus į Europos Sąjungą, t. y. nuo 2004 m. gegužės 1 d.
- 26 Komisijos teigimu, jei pagrindinėje byloje vykstantis procesas turi būti laikomas bylos, pradėtos 1995 m. spalio 26 d. F&S pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo, pratęsimu, akivaizdu, jog procesas pradėtas daug anksčiau, nei Slovėnijoje įsigaliojo Reglamentas Nr. 44/2001. Šis reglamentas galėtų būti taikomas tik tuo atveju, jei M. Kostanjevec reikalavimas grąžinti sumą, kurią remdamasis vėliau panaikintu teismo sprendimu jis sumokėjo pagal su F&S 2006 m. liepos 31 d. sudarytą susitarimą, pats savaime yra „byla [ieškinys]“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 66 straipsnio 1 dalį.
- 27 Vis dėlto, kaip savo išvados 34 punkte pažymėjo generalinė advokatė, reikalavimas grąžinti sumą, pateiktas iš naujo nagrinėjant pirminį ieškinį panaikinus įsiteisėjusį sprendimą dėl šio ieškinio, turi būti laikomas „byla [ieškiniu]“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 66 straipsnio 1 dalį.
- 28 Iš tiesų, nors pagal valstybių narių vidaus teisę priimti sprendimai ir gali skirtis atsižvelgiant į *res judicata* galios principo taikymo taisykles, to, kad pagal taikomas nacionalines proceso teisės normas toks sprendimas įsiteisėjo, pakanka konstatuoti, jog vėliau priešingai bylos šaliai teisme pareikštas nepagrįstu praturtėjimu grindžiamas reikalavimas patenka į „bylos [ieškinio]“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal minėtą nuostatą.

- 29 Be to, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 44/2001 taikymu *ratione temporis* pagrindinėje byloje, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad visi prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikti klausimai susiję su nepagrįstu praturtėjimu grindžiamu ieškiniu, kurį 2008 m. pareiškė M. Kostanjevec, todėl toks ieškinys patenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo laiko atžvilgiu sritį.
- 30 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia pripažinti priimtinu.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 31 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 punktą turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje nurodytas teismas, kuriam priskirta jurisdikcija nagrinėti priešieškinį, turi jurisdikciją nagrinėti nepagrįstu praturtėjimu grindžiamą reikalavimą grąžinti sumą, lygią neteismine tvarka suderintai sumai, jeigu toks reikalavimas pateiktas nagrinėjant naują bylą tarp tų pačių šalių, iškeltą panaikinus sprendimą, priimtą pirminėje byloje tarp minėtų šalių, dėl kurio vykdymo neteismine tvarka buvo pasiektas minėtas susitarimas.
- 32 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad 1995 m. liepos 13 d. Sprendimo *Danværn Production* (C-341/93, EU:C:1995:239) 12 punkte Teisingumo Teismas jau išaiškino Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 punkte nustatytą sąvoką „priešieškinis“ taip, kad ji iš esmės susijusi su atskiru prašymu teismui priimti sprendimą ieškovo nenaudai ir šiuo prašymu tam tikromis aplinkybėmis gali būti reikalaujama didesnės sumos nei ta, kurios reikalauja ieškovas, ir šis prašymas gali būti toliau nagrinėjamas, net jei ieškovo ieškinys atmetamas.
- 33 Kaip savo išvados 39 punkte pažymėjo generalinė advokatė, priešieškinis turi būti atskirtas nuo ieškovo ieškinių ir juo turi būti siekiama, kad teismas priimtų atskirą sprendimą.
- 34 Tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, reikalavimas grąžinti sumą, sumokėtą vykdant pirminį teismo sprendimą, kol jis dar nebuvo panaikintas, yra savarankiškas išperkamosios nuomos gavėjo reikalavimas, kuriuo siekiama, kad išperkamosios nuomos davėjo atžvilgiu teismas priimtų atskirą sprendimą, įpareigojantį grąžinti sumą, kuri buvo jam sumokėta be teisinio pagrindo. Taigi toks reikalavimas nėra vien gynybos nuo priešingos bylos šalies ieškinių dėl mokėjimo priemonė.
- 35 Antra, pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 punktą reikalaujama, kad priešieškinis būtų susijęs „su ta pačia sutartimi arba faktais, kuriais buvo pagrįstas pagrindinis ieškinys“.
- 36 Kaip savo išvados 43 punkte pažymėjo generalinė advokatė, ši sąvoka turi būti aiškinama autonomiškai, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 tikslus.
- 37 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad gero teisingumo vykdymo sumetimais speciali jurisdikcija nagrinėti priešieškinį suteikia šalims galimybę išnagrinėti visus tarpusavio reikalavimus, kurių pagrindas tas pats, vykstant tam pačiam procesui tame pačiame teisme. Taip išvengiama daugelio nereikalingų procesų.
- 38 Tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos šioje byloje, nepagrįstu praturtėjimu grindžiamas priešieškinis, kuriuo reikalaujama grąžinti sumokėtą sumą, turi būti laikomas susijusiu su išperkamosios nuomos sutartimi, kuria grindžiamas pirminis tokios nuomos davėjo ieškinys. Iš tiesų tariamas praturtėjimas gaunant sumą, sumokėtą vykdant vėliau panaikintą sprendimą, nebūtų atsiradęs, nesant minėtos sutarties.

- 39 Todėl reikia konstatuoti, kad tokiomis aplinkybėmis nepagrįstu praturtėjimu grindžiamas priešieškinis, kuriuo reikalaujama grąžinti sumokėtą sumą pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 punktą, yra susijęs su tarp šalių pagrindinėje byloje sudaryta išperkamosios nuomos sutartimi.
- 40 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje nurodytas teismas, kuriam priskirta jurisdikcija nagrinėti priešieškinį, turi jurisdikciją nagrinėti nepagrįstu praturtėjimu grindžiamą reikalavimą grąžinti sumą, lygią neteismine tvarka suderintai sumai, jeigu tas reikalavimas pateiktas nagrinėjant naują bylą tarp tų pačių šalių, iškeltą panaikinus sprendimą, priimtą išnagrinėjus pirminę bylą tarp minėtų šalių, dėl kurio vykdymo neteismine tvarka buvo pasiektas minėtas susitarimas.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 41 Kadangi atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 3 punktą nustatytas teismas, kuriam priskirta jurisdikcija nagrinėti priešieškinį, tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, turi jurisdikciją ir kadangi šis atsakymas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui leidžia nustatyti jurisdikciją, nebereikia atsakyti į antrąjį ir trečiąjį klausimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 42 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje nurodytas teismas, kuriam priskirta jurisdikcija nagrinėti priešieškinį, turi jurisdikciją nagrinėti nepagrįstu praturtėjimu grindžiamą reikalavimą grąžinti sumą, lygią neteismine tvarka suderintai sumai, jeigu tas reikalavimas pateiktas nagrinėjant naują bylą tarp tų pačių šalių, iškeltą panaikinus sprendimą, priimtą išnagrinėjus pirminę bylą tarp minėtų šalių, dėl kurio vykdymo neteismine tvarka buvo pasiektas minėtas susitarimas.

Parašai.